

Svenska för profession och medborgarskap – Svenskämnet för yrkeselever efter Gy11

Lotta Bergman
Camilla Thurén
Lärande och samhälle, Malmö högskola
lotta.bergman@mah.se
camilla.thuren@mah.se

Med Gy11 gör svensk skola ett avsteg från den modell för gymnasial yrkesutbildning där allmänteoretiska kunskaper successivt fått en mer framträdande plats samtidigt som specialisering i yrket fått mindre utrymme (t.ex. Adolfsson 2013; Olofsson 2010). En konsekvens av Gy11 är att ämnet Svenska reduceras från 200 till 100 obligatoriska poäng, kursen Svenska 1, på flera yrkesprogram; svenskämnet på de traditionellt mer pojkdominerade yrkesprogrammen, t.ex. Fordons- och transportprogrammet och Industritekniska programmet, påminner därmed i omfång om den ettårssvenska som fanns då yrkesutbildningarna inordnades i gymnasieskolan 1972. Samtidigt förstärks svenskämnet från 200 till 300 poäng på studieförberedande program.

I denna framläggning presenterar vi en delstudie ur projektet *Svenska för profession och medborgarskap*, ett projekt som undersöker vad reduktionen i poäng/timmar innebär för svenskämnet och eleverna på de yrkesprogram som enbart får Svenska 1 i sin obligatoriska utbildning. I vår framläggning presenteras en delstudie av detta projekt. Delstudien har som syfte att undersöka språk och språksyn i Gy11 och dess förarbeten. Den metod vi använder är kritisk diskursanalys (se t.ex. Fairclough 1992) Våra frågor är: Vilket svenskämne framträder i Gy11? Vilken syn på språk och språkutveckling framträder i yrkesprogrammets examensmål och i ämnesplan och kunskapskrav för Svenska?

Preliminära resultat från den pågående analysen visar att begreppet språk används i en kontext som anknyter till elevens kommande yrke. Elevens språk ska utvecklas för att det ska fungera i det kommande yrket, inte för att vara funktionellt i andra sammanhang. Elevens språkkunskaper relateras till en horisontell diskurs, dvs. de är kontextberoende och uppbyggda i segment; de är inte automatiskt överförbara till andra kontexter (Bernstein 1999).

Referenser:

- Adolfsson, C. (2013). *Kunskapsfrågan: En läroplansteoretisk studie av den svenska gymnasieskolans reformer mellan 1960-talet och 2010-talet*. Växjö: Linnéuniversitetet.
- Bernstein, B. (1999). Vertical and horizontal discourse: An essay. *British Journal of Sociology of Education* 20(2), 157-173.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity.
- Olofsson, J. (2010). *Krisen i skolan: Utbildning i politiken och i praktiken*, (1a uppl.). Umeå: Borea.